

ՂՊՏԻ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՅՈՒ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ «ՄԱՐԿՈՍԻ ԶԱՅՆԸ» ԼՐԱԹԵՐԹԻԿ

ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԵՅԹՈՒՆՈՒՄ

(1968 ապրիլ 2, 1998 ապրիլ 2)

ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԻ ԵՐԵՎՈՒՄՆԵՐԻ 30-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐԶԸ

Փախուստ դեպի Եգիպտոս

«Երբ նրանք այնտեղից գնացին, ահա Տիրոջ հրեշտակը երազի մեջ երևաց Հովսեփին ու ասաց. «Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ այդ մանկանը և նրա մորը ու փախի՛ր Եգիպտոս. և այնտեղ մնա՛, մինչև որ ֆեզ ասեմ, քանի որ Հերովդեսը փնտրում է այդ մանկանը՝ կորստյան մատնելու համար»: Եվ նա վեր կացավ, առավ մանկանն ու իր մորը, գիշերով, և գնաց Եգիպտոս ու այնտեղ մնաց մինչև Հերովդեսի մահը, որպեսզի կատարվի մարգարեի բերանով Տիրոջ կողմից ասվածը, թե՛ Եգիպտոսի՛ց պիտի կանչեմ իմ Որդուն» (ՄԱՏԹ. Բ 13-15):

Այսպես է Ավետարանիչը պատմում փախուստը դեպի Եգիպտոս: Ավանդությունը պատմում է, թե ինչպես Սուրբ Ընտանիքն Արաբական անապատով Կանտարայից և Բաստայի բլուրներից ուղևորվեց Գեսեմի հող: Ենթադրվում է, թե Նեղոս գետն անցնելը տեղի է ունեցել Սամանուդում: Նրանց անցած ճանապարհի վրա հետագայում հիմնվել են վանքեր: Երկու վանքեր կառուցվել են Ուադի Նատրուն ֆաղափում:

Վերադարձի ճանապարհին Սուրբ Ընտանիքը կանգ առավ Հին Կահիրեի մի ֆարայրում, որի անունը Բաբիլոն է: Այս ցույց տեղում հիմնվեց Սուրբ Սարգիս վանքը՝ Աբու Սերգայի եկեղեցին: Այս եկեղեցին գոյություն ունի մինչև այսօր: Սրբավայրը գտնվում է ֆարայրի վրա:

Անցան նաև Զեյթունով: Մաթարիեհում կանգնեցին մի ծառի մոտ, որը մինչև այսօր ցույց է տրվում, ապա ուղևորվեցին Մոսթորոդ: Զեյթունում կա մի եկեղեցի՝ Սուրբ Կույսի անունով, որ հիշատակում է Սուրբ Ընտանիքի այցելությունը: Այս Ուղղափառ Ղաթի եկեղեցին կառուցված է Թուման-Բեյ փողոցում, որը Կահիրեի արվարձանի հիմնական թաղամասն է: Եկեղեցին կենտրոնագմբեթ է, ինչպես նաև ունի չորս գմբեթներ՝ եկեղեցու չորս անկյուններում:

Եկեղեցու դիմաց գտնվում է հասարակական տրանսպորտի կենտրոնակայանը:

ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵՎՈՒՄԸ

1968 թվականի ապրիլի 2-ին, մայրամուտից մի քանի ժամ հետո, վարորդների և մեխանիկների ուշադրությունը գրավեցին փողոցից եկող ձայներն ու

շարժումները: Ապա տեսան մարդկային մի կերպարանք, մի սպիտակազգեստ կին, որ կանգնած էր կենտրոնական գմբեթի վրա՝ խաչը ձեռքին: Տեսնողները մտածեցին, թե այս անձնավորությունը մի մայրապետ էր: Նկատելով, որ գտնվում էր գնդաձև և սահուն գմբեթի վրա՝ ազդարարեցին, որ զգուշ լինի և սպասի: Նրանցից մեկը, վախենալով, որ նա փորձում է ինքնասպանություն գործել, ոստիկանություն է կանչում, մեկ ուրիշը, որ գաղութի ֆահանայի որդին էր, թակեց եկեղեցու դուռը և կանչեց իր հորը, որը նույնպես տեսնելով Կույսին, լուր է տալիս իր առաջնորդին: Այդ ժամանակ մի մեծ բազմություն հավաքվեց եկեղեցու առջև՝ խափանելով Թուման-Բեյ փողոցի երթևեկությունը:

ԳԱՂՈՒԹԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՁԵԿՈՒՅՑԸ

Գաղութի ֆահանա հայր Կոնստանդին Մուսան պաշտոնական մի զեկույց գրեց այս մասին, որում մասնավորապես նշում է. «Այս հիշատակելի երեկոյից հետո Սուրբ Կույսը երևաց մեկից ավելի անգամներ և հայտնվեց զանազան մարդկանց, այդ թվում նաև՝ Միշել Սուլիմային և իր ընտանիքին, որոնք եկեղեցու դիմացն են բնակվում, Սուրբ Կույսը վերստին երևաց ապրիլի 9-ին: Հաջորդ երեկոյան հարևան դպրոցի մայրապետները, ինչպես նաև անդրանիկ զավակա ասացին, որ դարձյալ տեսել են Սուրբ Կույսին: Փութացի դեպի հրապարակ և հայտնությունը տեսա այս անգամ ծառի նմանողությամբ, եկեղեցու հյուսիս արևելյան գմբեթի կողմից: Դա լուսավորված և ոսկյա մի մարմին էր»:

ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆՆԵՐԻ ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Բազում մահմեդականների վկայությունները խտացրեցին զեկույցների շարքը: Իմիջիայլոց կարող ենք նշել մի ֆանիսիանությունները. Մահմուդ Աբդլ Ռահման՝ «Էլ Մասաախ» օրաթերթի լրագրող, Համդի Հիրազ՝ Զեյթունի տեղական խորհրդի երեսփոխան, Մահմուդ Նագիր՝ «Ալ Գոմորեհյա» լրագրի թղթակից, և այլոք:

ԲԱԶՈՒՄ ԵՐԵՎՈՒՄՆԵՐ

Հարյուրավոր երևումների ընթացքում Սուրբ Կույսը կատարյալ լուրջությամբ է պահել: Կարող ենք նրան շփոթել մի արձանի հետ, բայց նա անշարժ չէր: Եկեղեցու տանիքի վրա Նա անցնում էր մեկ կողմից մյուս կողմ, որպեսզի բոլորը բախտն ունենան Իրեն տեսնելու: Խոնարհվում էր, որպեսզի ողջուներ բազմությանը: Իր շարժումը որևէ ֆայլածֆի նման չէր, այլ կարծես սահում էր օդի մեջ: Նրա զգեստը ծածանվում էր օդի շարժման հետ, իսկ դեմքը հաճախ ժպտուն էր, մեկ այլ անգամ՝ ավելի խիստ և տխուր, բայց միշտ բարյացակամ:

Նրա գլխին երբեմն սպիտակ պսակ կար, որը Իրեն վեհ կերպարանք էր տալիս, երբեմն՝ թագ, իսկ երբեմն էլ՝ ոչինչ: Նույն երեկոյի ընթացքում երևումից երևում այս կերպարանքը փոփոխվում էր: Պատահել էր, որ Նրա գրկում լինեք Հիսուս Մանուկը (ինչպես սրբապատկերների Աստվածածինը): Զավակն ու Իր Մայրը երբեմն-երբեմն թագադրված էին լինում: Առնվազն մեկ անգամ Սուրբ Կույսը երևացել է նաև Հովսեփի և Հիսուս Մանկան ընկերակցությամբ, որտեղ Հիսուս տասներկու տարեկանի հասակում էր: Իր անվան տոներին ավելի հաճախ էր երևում:

Տիրամոր երևումը կանոնավոր կերպով շարունակվում էր երեկոյան ժամը 21.00-ից մինչև առավոտյան ժամը 06.00-ն՝ երբեմն տևելով մի քանի րոպե, իսկ երբեմն էլ՝ երկու ժամ և ավելի, երբեմն էլ ընդմիջվում էր և ապա շարունակվում նույն երեկոյի ընթացքում: Ընդհանրապես առաջին ամիսների ամեն մի երևում ավելի երկար էր լինում: 1968 թվականի հունիսի 8-ի երեկոյան երևումն անդադար շարունակվեց երեկոյան ժամը 21.00-ից մինչև առավոտյան ժամը 04.30: Սկզբում գրեթե ամեն երեկո երևում էր լինում, այնուհետև շաբաթը երեք անգամ՝ անկանոն կերպով, այնպես որ չէինք կարողանում գուշակել երևումների ընթացքը:

ՀԱՅՏՆՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Սովորաբար Աստվածածնի երևումները ուղեկցվում էին խորհրդավոր լույսերով՝ երբեմն այնքան լուսավոր մի գնդով, որ որոշակի ժամանակ էր պետք, մինչև հստակվեր Սուրբ Կույսի դեմքը, երբեմն շանթանման փայլերով, երբեմն էլ՝ աստղերի ադամանդանման ճառագայթներով: Հաճախ լույսը երևում էր գմբեթներից մեկի վրա, ապա լուսավորում ամբողջ տանիքն ու մնացած գմբեթները:

ԹՈՂՈՒՆՆԵՐ

Այս երևումներին զուգահեռ տեսնվում էին աղավնիներից մեծ սպիտակ և լուսավոր թռչուններ: Նախապես հայտնվում էին երևումների ժամանակ և դրանցից հետո, բայց երբեմն երևում էին այն երեկոներին, երբ Աստվածածինը չէր երևում: Հանկարծակի երևում էին և ապա անհայտանում: Այս թռչունները, ինչպես նաև Սուրբ Կույսը լուսանկարվել են:

ՁԵՅԹՈՒՆԻ ԲԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Երևումների 14 ամիսների ընթացքում մեծ բազմություն էր հավաքվել Ձեյթունի Սուրբ Մարիամ եկեղեցու շուրջ: 1968 թվականին օրական մոտավորապես 50.000 հոգի ուխտավոր էր լինում, իսկ երբեմն էլ՝ 100.000 և ավելի: Եկեղեցու արևմտյան կողմի բակը այնքան փոքր էր, որ ցանկապատը ֆանդվեց: Կահիրեի ֆաղաֆապետարանը որոշեց եկեղեցու թաղամասում երթևեկությունն արգելել: Այս բոլորով հանդերձ, բազմությունն այնքան շատ էր, որ դժվար էր մի փոքր տեղ գտնել: Այն մեծ ցնծությամբ ողջունում էր Սուրբ Կույսի յուրաքանչյուր երևումը և դեպի նա էր դիմում մեծ հավատով: Մահմեդականները Ղուրանից հատվածներ էին արտասանում, Ղաթի ուղղափառները և կաթոլիկներն աղոթում և երգում էին մեղեդիներ արաբերենով, ոմանք աղոթում էին հունարենով և այլն: Նկատվում էր հավատի վերանորոգում, նույնիսկ շատերը դարձի եկան: Ուղղափառ, կաթոլիկ և Բողոքական եկեղեցականները միաձայն նկատում էին, որ ավելի մեծ բազմությամբ էր ժողովուրդը մասնակցում արարողություններին:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ

1968 թվականի ապրիլի 23-ին Աղեփսանդրիո Պապ և Սուրբ Մարկոսի հաջորդ Նորին Սրբություն Կյուրեղ Զ-ն մի հանձնախումբ կազմեց, որը պետք է

ուսումնասիրել այս բոլոր դեպքերը: Այս ժամանակավոր հանձնախմբի անդամներն էին պապական գրասենյակի ընդհանուր տնօրեն հայր Գիրգիս Մաթան, եկեղեցական գործերի հանձնախմբի անդամ, երեսփոխան հայր Հաննա Արդլմեսիեր, Նորին Սրբության անձնական ֆարտուղար հայր Բենիամին Քամելը:

Երկարատև ուսումնասիրություններից հետո պաշտոնական այս հանձնախումբը պաշտոնական գեկույց հրապարակեց, որում մասնավորապես նշվում է հետևյալը.

«Մեր աչքերով ցանկացանք այս երևույթները տեսնել, մի ֆանի երեկոներ գնացինք եկեղեցու մոտակայք, վերջապես Սուրբ Կույսի դեմքը տեսանք՝ պսակը գլխին, ապա ամբողջապես երևաց, այնուհետև խաչի առջև ծնրադրեց, և վերջապես, օրհնեց բազմությանը: Մեկ այլ երեկո ձյունից ավելի ներմակ լուսապայծառ աղավնիներ տեսանք, որոնք հանկարծ հայտնվում էին և իսկույն անհայտանում խորհրդավոր կերպով: Կարծես թե գմբեթից դեպի երկինք էին թռչում, բայց իրենց թևերը չէին թափահարում ինչպես մյուս թռչունները»:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՁԵԿՈՒՅՅԸ

Լրատվության տնօրեն, տուրիզմի նախարար Հաֆեզ Ղանեմին մի գեկույց ներկայացրեց, որտեղ գտնվում էին ավտոհավաքակալանի գործավորների վկայությունները՝ փաստելով Սուրբ Կույսի 27 երևույթների մասին 1968 թվականի ապրիլի 2-ից մինչև գեկույցի թվականը: Ղատի-Կաթուիկ Պատրիարք Ստեփաննոս կարդինալը և Հույն-Կաթուիկ եկեղեցու վարդապետ հայր Այրուքը կառավարական գեկույցի առիթով վերահաստատեցին իրենց վկայությունները Սուրբ Կույսի հրաշալի երևույթների մասին: Ստեփաննոս կարդինալն ավելացրեց, որ այս հրաշքը բարի պատգամ է, որն աշխարհի բոլոր ուխտավորներին Զեյթունի եկեղեցի է հրավիրում:

Բենիսույեֆի եպիսկոպոս Աթանասիոսը ապրիլի 29-30-ի գիշերը գտնվում էր բազմության մեջ: Նա ասաց. «Առավոտյան ժամը 02.45-ին Սուրբ Կույսը հայտնվեց, և բոլորը տեսան Նրան: Ամբողջությամբ երևաց ֆոսֆորե արձանի պես: Քիչ հետո նա անհայտացավ և վերահայտնվեց առավոտյան ժամը 04.00-ին: Սուրբ Կույսը գնում էր դեպի արևմուտք, երբեմն ձեռքն էր պարզում, գլուխը խոնարհում և օրհնում բազմությանը: Մի լուսե պսակ ուներ գլխին: Տեսնում էինք նաև մի ֆանի լուսավոր պատկերներ կապույտ գույնով՝ աստղերի նման: Այս տեսարանը հուզիչ և հույակապ էր»:

ՀՐԱՇԱԼԻ ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պատրիարքարանի կողմից բժշկական հանձնախումբ կազմվեց, որպեսզի հայտնված բժշկություններն ուսումնասիրվեն: Չանազան հիվանդությունների (ֆաղցկեղ, մկանային հիվանդություններ և այլն) բժշկումներ ի հայտ եկան:

ՊԱՊԱԿԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աղեֆսանդրիո Պապ Նորին Սրբությունն Կյուրեղ Զ-ն, այս բոլոր գեկույթներից և վկայություններից հետո, հայտարարեց իր խորունկ հավատքը այս հրաշքի իրողության հանդեպ: Նա ասաց. «Այս երևույթները երկու մեծ շնորհներ

բերեցին. առաջինը՝ հավատփի գորացում, իսկ երկրորդը՝ անհուսալի հիվանդությունների պարագաներում՝ հրաշալի բժշկություն»։ Նա շնորհակալություն է հայտնում Տիրոջը այս հրաշալի երևումների համար այն եկեղեցում, որտեղ Հերոդոտոսի ափսոսի ժամանակ հանգրվանել է Սուրբ Ընտանիքը։

Ֆրանսերենից թարգմանեց

ՀԱԿՈԲ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ՄԱԼՃՅԱՆԸ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

Սույն հաղորդագրությունը մենք հրատարակում ենք առանց մեկնաբանության՝ եզրակացությունները թողնելով մեր ընթերցողներին։ Մնում է միայն ավելացնել, որ Աստվածածնի նմանաբնույթ հայտնություններ տեղի ունեցան նաև մեզ մոտ՝ Հայաստանում, 1988 թվականի ահեղ երկրաշարժից հետո, Մասիսի շրջանի Սայաթ-Նովա գյուղում, ապա շարունակվեցին Հայաստանի տարբեր շրջաններում։ Սակայն, ցավոք մենք և՛ չցանկացանք, և՛ չկարողացանք հավատալ այդ իրողությանը։ Դեռ ավելին, մամուլում հնչեցին հայտարարություններ, կարծիքներ, տեսակետներ, վարկածներ, որոնք բոլորը այս դեպքը բացատրում էին հոգեբանական՝ ցանկալին իրականություն ներկայացնելու տեսանկյունից։

Ինչևէ, այս տեղեկությունը ևս մեկ անգամ փաստում է մեզ մոտ տեղի ունեցած Աստվածածնի հայտնության վավերականությունը։

Ընթերցելով վերոբերյալ նյութը, հոգեկան հրնվանքի մեջ մենք ևս աղոթք հղենք բոլորիս հովանավոր Մայր Աստվածածնին, Մովսես Խորենացու շարականի աղոթքով՝ միացած մեր բույր Ղպտի եկեղեցու հավատացյալների աղոթքներին.

Քեզ ենք ապավինել, մեր Քրիստոս Աստուծո Մայր,

Որ բարձր ես, քան երկինքը՝ պարծանք եկեղեցու

Մեր Քրիստոս Աստուծո Մայր։

Ո՛վ Մարիամ, որ պայծառ ես, քան արեգակը,

Մի դադարիր բարեխոսել մեզ համար,

Մեր Քրիստոս Աստուծո Մայր։

Բազրատ արեղա Գալստյան